

SVERIGE SOM GRUVNATION

Lennart Thorin

De flesta av oss föreställer sig säkert att Sverige i det närmaste spelat ut sin roll som gruvnation.

Speciellt om man tänker på hur antalet gruvor minskat undan för undan. Vid sekelskiftet år 1900

fanns exempelvis omkring 340 järnmalmgruvor och c:a 400 övriga gruvor i drift. Ännu 1950 hade vi kvar

68 järnmalmgruvor och 27 övriga gruvor. I dagsläget återstår bara 2 järnmalmgruvor, nämligen Kiruna och Malmberget samt 13 andra gruvor.

Genom storskaliga och moderna brytningsmetoder har dock utbytet ökat och i dagsläget bryter vi mer järn och sulfidmalmer än vad vi gjorde år 1900. Om vi håller oss till det sista året där det finns en fullständig statistik, år 2000, ser brytningsciffrorna ut så här: Av koppar producerades 77.800 ton, vilket motsvarade 41,2 % av all koppar som bröts inom EU-länderna. Motsvarande siffror var för bly 106.580 ton eller 45,9 % av produktionen och för zink 176.790 ton eller 26,1 % av EU-ländernas produktion.

Beträffande bly kan man förmoda en kraftig minskning eftersom Europas största blymalmsgruva, Laisvall, lades ner vid årsskiftet. Enligt senaste statistik (januari 2002) minskade också den svenska produktionen av bly från 9000 ton i januari 2001 till 4000 ton i år.

När det gäller järnmalm är siffrorna ännu mer imponerande. I Kiruna och Malmberget bröts 20.600.000 ton eller 94,7 % av all järnmalm inom EU.

Av ädelmetallerna guld och silver kan nämnas att det framställdes 3,6 ton guld vilket motsvarade 20,3 %

av allt inom EU producerat guld samt 328,74 ton silver som motsvarade 65,6 % av EU:s totala produktion detta år

Som en kuriositet i detta sammanhang kan nämnas att Falu gruva under sin 800-åriga historia hann producera totalt 20 ton silver och Sala silvergruva som drev i mer än 400 år under denna långa tid lämnade ifrån sig 455 ton silver.

I jämförelse med övriga länder inom EU kan man således hävda att vi står oss gott. Jämfört med övriga världen är vi dock små som gruvnation. Trots vår

överlägsenhet i Europa svarade Sverige bara för 2 % av världens samlade järnmalmproduktion under år 2000.

Måhända pågående prospektering både bland proffs och amatörer kanske kan ge oss nya möjligheter att starta gruvdrift i framtiden. Låt oss i varje fall hoppas detta.

Ett annat intressant område är priserna på olika metaller. Här kan nämnas att guldpriset den 15 april 2002 stod i 99.776 kr/kilo. Silverpriset vid samma tidpunkt var 1.523 kr/kg. Ännu högre är priserna på platinametaller. Kilopriset för platina var således vid samma tidpunkt 179.205 kronor, för palladium 123.681 kronor och för rodium 329.151 kronor.

För de vanliga mineralen, sådana som koppar, bly och zink är priserna givetvis betydligt blygsammare.

Koppar betalades således med 16.032 kr per ton, bly med 4.842 kr/ton och zink med 8.205 kr/ton.

För aluminium var priset betydligt högre, eller 13.900 kr/ton. Högst i kurs stod nickel med 61.256 kr/ton

Alla faktauppgifter lånade ur SGU:s Bergverksstatistik för år 2000 och dess periodiska tidskrift Mineralmarknaden med tema Järnmalm.